

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e25008/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

heller ikke, at en saadan Opfattelse kan betyde med rigtigste Retsretlige Begreber, hvad enten man nærmest tager Hensyn til den ældre Tilstand i Danmark eller til den almindelige Sprogbrug.

Ordfør. Jeg maa herved bemærke, at den behændte Tilstand har været, at naar Kongen har tilfagt Nogen, være sig et Medlem af Rigsrådet eller nogen anden, en saarløst Indtægt, har Vedkommande en saadan Ret dertil, at Kongen ikke kan fravige ham den, uden at der indtræder Retshæder, som kunne berolige det.

Ordføreren: Jeg bemærker ikke, at en Appanage, som maatte være bestemt ved kongelig Resolution, blot derved skal siges at have en saadan contractmæssig Grund, at den souveraine Magt ikke skulde kunne forandre dens Karakter; thi der maa være kommet noget Nyt, noget Særegt, noget Mere til, inden der kan være Tale om en contractmæssig Form derved.

Ordfør. Naar en saadan Appanage hidtil har været bestemt, er det bleven givet Rigsrådene i Ordre til at opføre den i det aarlige Regnskab, med Befaling om, at den aarløst skal udredes, hvilket er bleven tilføjet i den vedkommende Appanageordre; denne har altsaa en bestemt Ret til den, ligesom i alle private Forhold, naar det er tilfaldt Nogen en saarløst Indtægt, uden at der er benægtet nogen anden Form, denne da antages at tilkomme ham for behøvelig.

Ordføreren: Det foreskriver mig, at denne Opfattelse ikke kan behæde med Kongeloven.

Ordfør. Ja, forsaavidt Kongeloven overlader Kongen en ubegrænset Magt, kan han viltsat tage Appanagerne tilbage, men som Nogen hidtil i Danmark først har været udsat, kan han ikke gøre det.

Ordfør. Denne sidste Betænkning faaer noget i Forbindelse med et Spørgsmaal, som træder sig i Modstridning af en Mening af den anden Ordfører. Han udtaler, saafremt jeg ikke misforstod ham, at Kongens Givelse maatte kunne forandres, hvad Rigsdagen og Kongen derom bleve enige. Derfor dette er Meningen, her der herom see uafhængig Tilfælde; thi det er bestemt, at dette er et af flere Forbud, navnlig i Overrig, omvendt Spørgsmaal. Jeg hude foreskrevet antog en saadan Bestemmelse for uafhængighed, det jeg navnlig troer, at det vil lide til et uafhængigt Forhold mellem Kongen og Rigsrådene, derom denne under en Spænding med Kongen skulde kunne foreslaae ham at sætse sin Givelse; ligesom det heller ikke vilde være godt, at Kongen kunde bruge, eller behjælpes for at bruge Omkæmplingerne for at faae sin Givelse forbeholdt. Givelsen der efter Utsættelse bestemmes for Kongens Regjeringsstid; men skal det opnaaes, som man derved vil opnaae, da det heller ikke kunne forandres under Løbet af Regjeringsstiden, selv om Kongen og Rigsrådene ere enige.

Ordføreren: Jeg har dog maattet svaare dertil, at dette foreskriver mig at være et af de Tilfælde, hvor man ikke skulde gaae ind paa nogen nærmere Bestemmelse. Afslut at forbyde en Forandring, det troer jeg ikke, der er tilstrækkelig Grund til. Endog af os kan, naar vi vilde sætte vor Phantasie lidt i Bevægelse, meget let udmaale sig Omkæmplinger, hvor det kunde være hensigtsmæssigt, om en Forandring var mulig. Paa den anden Side foreskriver det mig derimod, at det, som er det Beslutte, er, at Givelsen skal bestemmes for Kongens Regjeringsstid ved Lov; naar dette Grundlag er givet, troer jeg, at man trykt kan sige paa, at det ikke vil blive reist nogen Bevægelse om Forandring i den ene eller den anden Retning, naar det ikke indtræffer ganske overordentlige Forhold. I Ordrene, foreskriver det mig, ligger ikke Andet, end at Kongens Givelse skal bestemmes for hans Regjeringsstid ved Lov; naar det ikke siges Andet eller Mere, er Sagen i sig selv simpel og klar. Afslut at umuliggjøre, at Nogen reiser en Forhandling om Givelsen, ser jeg ikke, hvorledes man skulde kunne naae, uden ved at give Regler for alle saadanne enkelte Forhold, hvorved man kunde befrygte, at Rigsrådene skulde gaae tabt, og som Rigsrådene i Reglen forbyder at reise Spørgsmaal om. Skulde man, som ofte — man fandt, at et Spørgsmaal ikke kunde komme under Forhandling, spjæge i Grundloven uoverstige Bestemmelser derom, vilde man faae nogen Besvar ved Afkastelsen af alle de Indtægter, som maatte oplyses med Hensyn til de Retsretligheder, som skulde tilkomme Rigsdagen. Det er saaledes i en senere

Paragraf bestemt, at ethvert af Thingene kan indgive Ordre; skulde man nu i denne Bestemmelse fravise en Bestemmelse, i G. om, at dog maatte der aldrig petitioneres om Forandring i Givelsen eller reise Spørgsmaal om Forandring i Retsretligheden, og saaledes overalt, hvor der kunde tænkes Indtægter for overordentlige Tilfælde — vilde man paa denne Maade ved den almindelige Retsretlighed, som skal tilkomme Thingene, tage Hensyn til de foretagne Forhold, som kunne gjære det tilsvarende for dem ikke i det enkelte Tilfælde at benytte en saadan Retsretlighed, vilde man faae en Række lige Indtægter, og dog kunde man være fuldkommen retlig for, at det snart vilde vise sig, at man alligevel havde glemte et af de Tilfælde, hvor der maatte indtræde i den Retsretning til at antage, at man havde en saadan Bestemmelse. Man maa i denne Henseende haabe, at man i Reglen ser store paa, at Thingene vilde vide at indtage den rene Tale, den rene Discretion. Derom denne Mand ikke gjør sig gjældende hos Thingene, vil det vistnok ikke hjælpe, at man har lagt Baand paa den i denne Retning, thi det vil da i mange andre Retninger vise sig, at Discretionen mangler, og Tænk, Discretionen, saadant dog aldrig ved et Grundlovsbud.

Schack: Den anden Ordfører har udtalt nogle almindelige Sætninger, som jeg ganske tilliger; derimod kan jeg ikke indbringe deres Anvendelighed paa nærværende Tilfælde. Jeg skal imidlertid ikke oplyde mig ved Spørgsmaalet, da jeg har forbeholdt mig det fornaar. Derimod skal jeg bemærke, at naar den anden Ordfører mener, at Ordrene Kongens Givelse bestemmes for hans Regjeringsstid ved Lov ikke ere til Gjænde for, at en Forandring kan finde Sted ved fulles Samtykke af Konge og Rigsdag, da troer jeg, han feiler, thi da kunne Ordrene „for hans Regjeringsstid“ til at naae ganske overflødig; enhver Lov gjælder jo uendelig, saalange Konge og Rigsdag ikke ere enige om at hæve den. Forhaaret paa hin Maade vilde Bestemmelsen i denne Retning ikke faae anden Betydning end den Bestemmelse, der findes i Begyndelsen af § 16: „for Retsretterne af det kongelige Hus kan der bestemmes Appanage ved Lov.“

Ordføreren: Min anden Men overfor ganske, at det er noget Særegt ved § 15, at den Lov, som gives ved Kongens Thronbesigelse, skal bestemmes for hans Regjeringsstid, og altsaa ikke for 3 Aar, 5 Aar, 10 Aar eller hvilken som helst andet Antal Aar. Para- graphen har altsaa sin gode Betydning, selv om man ikke vilkaarlig lægger ind det den Bestemt, at det skulde være Kongen og Rigsrådene umuligt at forandre den engang fastsatte Givelse.

Schack: Jeg overfører ikke, at Bestemmelsen kommer til at lyde saaledes; men kan den være efter og ethvert følgende Aar forandres ved fulles Samtykke af Konge og Folk, indseer jeg ikke rettere, end at i Virkeligheden vilde Ordrene „for hans Regjeringsstid“ være indledende.

Isberning: Jeg anser, at naar det ved Kongens Regjeringsstid er bestemt, hvor store Givelse han skal have for sin Regjeringsstid, maa det indtræde den lovgivende Forsamling intet Initiativ kunne have til Forandring; saaledes har jeg forudset Uretfærdighed, og anderledes haaber jeg, at de ikke kunne forhaare, thi det vilde uoparvindeligt være en underlig Halve at opstille, om man bestemte, at Givelsen skulde fastsættes for Kongens Regjeringsstid, og dog indbragte nogen som helst Andet end Kongen at tage Initiativet til Forandring i den.

Hjerring: Jeg troer rigtigst, at de Ord, som findes i § 15, bestemt antyder, at Kongens Givelse kan ligesaa vel forandres ved Initiativ af Folket, som ved Initiativ af Kongen, thi der staar: „Kongens Givelse bestemmes for hans Regjeringsstid ved Lov.“ Da det nu i andre Paragrafer er bestemt, at Initiativet til Lov kan tages saavel af Rigsdagen, som af Kongen, foreskriver det mig ganske indlysende, at forsaavidt der skulde være Tale om Forandring i den engang tagte Bestemmelse om Kongens Givelse, maa Initiativet kunne tages ligesaa vel af begge Thing, som af Regjeringsstiden.

Ruuth: Jeg troer dog, at det let vil erkjendes, at dersom den Forhaare af Uretfærdighed i Paragrafen skulde være den rigtige, at Initiativet til Forandring i Givelsen skulde kunne tages af